

Øst-Grønland på nært hold:

VAKKERT, VILT OG FÆRLIG

GUTTA PÅ TUR

■ **Lars Helgaker**, 39 år.

Klatret i over 20 år. (til venstre)

Har flere ekspedisjoner bak seg bl.a. kryssing av innlandsisen på Grønland, og klatreekspedisjoner til Andesfjellene og Alpene. Driver firmaet *Utleivelser – Utendørs opplevelser* som tilbyr arrangementer for bedrifter, klatrekurs, guiding, tandemhopp i fallskjerm med mer.

■ **Lars Halvorsen**, 41 år.

Utdannet sykepleier. Klatret i over 25 år. (til høyre)

Ekspedisjoner til Alpene, Himalaya og Sør-Amerika (seks til Peru). Padlet i tre år. Padlet på Svalbard og Grønland samt i Norge.

Stupbratte fjell, bunnløse fjorder og isberg store som boligblokker: Øst-Grønland er skapt for klatring, padling og laksefiske.

Angmagssalik er Øst-Grønlands største ”by”. Det er her turen starter. Vi har ingen bestemte klatremål – planen er å padle inn i fjordene, se muligheter underveis og bestige det som kan bestiges.

Det eneste konkrete vi har, er et tips klatreveteranen Odd Eliassen har gitt oss. I Tasilaq-området er det masse flotte fjell, dra dit!

Vi benytter tiden til å proviantere, pakke kajakkene og legge detaljplaner for turen. Alt rundt er utrolig vakkert, men medaljen har en bakside. Grønlanderne er hyggelige og gjestfrie, men vi ser mye alkoholisme. Kvinner og menn, drita fulle midt på dagen. En trist påminnelse om at naturfolk ikke alltid klarer overgangen til et moderne samfunn.

For å komme ut i området vi ønsker å boltre oss i, ordner vi båttransport fra Angmagssalik til Kungmiut.

Blankskurt marmor

Vi velger en nordlig kurs ut fra landsbyen Kungmiut. Målet er å komme i nærheten av Tasilaq-fjorden. Derfra vil vi velge oss ut klatrefjell som ser innbydende ut. Om veggene er klatret før, er det ingen av oss som vet. Det finnes ikke førere for området, bortsett fra et område kalt Trillingerne, der noen amerikanere har klatret noen ruter.

Vi slår camp i nærheten av en vegg vi har observert nesten innerst i fjorden. Dagen etter starter vi uthvilte. Klatreutstyret blir lagt i kajakkene, deretter er det padling i en halv time. For å komme inn til innsteget til ruta,

må vi opp ca. 700 meter fra fjorden. Veien opp går over isbreer som sannsynligvis aldri har vært krysset av mennesker tidligere.

Fjellveggen ligger opp til 1550 meter, så det vil bli over 800 meter med klatring. Det er ingen klare linjeføringer så vi leder på erfaring og forhåpentlig litt flaks. De første 200 meterne er enkle. Traverser og kaminer fører oss til slutt opp til fast fjell med tydelige formasjoner.

Variasjonen og kompleksiteten i ruten gjør at det tar tid. Etter 15 timer klatring kommer vi til det vanskeligste partiet. Vi velger en rute som følger et markert marmorbelte. Her skal vi virkelig få bryne oss. Slitne etter mange timer på tur med tunge sekker må vi forsere et parti opp mot grad sju.

Skuffelsen er stor da vi etter to enkle taulengder kommer opp til en fortopp. Hovedtoppen, 100 meter høyere opp, er blankskurt marmor uten sikringsmuligheter. Vi er for slitne etter nesten 20 timer med varierende og vanskelig klatring, og mangler utstyr for krevende teknisk klatring.

To trøtte og slitne karer starter nedklatringen og rappellerer ned mot fjorden. Vi må holde fokus vel vitende om at retur i dette massivet er forbundet med fare. Da vi endelig kommer ned igjen til innsteget der klatringen startet, kan vi se tilbake på rappeller og passering av løse partier som vi ikke ønsker å gjenta.

Vi ankommer leiren etter 26 timer på tur. Etter en selvfisket laksemiddag skåler vi i konjakk med isbiter fra nærmeste isberg, kanskje 10 000 år gammelt.

Betydelig risiko

Etter hviledagen faller valget på en ryggravers. Under padlingen inn fjorden har vi sett ut en halvsirkelformet fjellformasjon med pinakler som får Trollspiret i Trollveggen til å blekne.

Som vanlig starter turen med en time padling, vandring over uberørte breer og vakker natur og videre inn mot innsteget av klatreruta.

Et av målene for denne turen er å bestige nåla som vi velger å kalle ”hestkuken”. Da vi kommer fram, reiser den seg som en hundre meter høy monolitt. Ved vurdering på kloss hold finner vi ut at de siste 50 meterne ikke er mulig å sikre, og vi blir enige om at denne godbiten må stå igjen til de som ønsker å repetere vår fantastiske ryggravers.

Vi avslutter turen med klatring ned en bratt snørenne og over en bre som er på retur, som mange lavtliggende brearmer dessverre er. Etter en times padling tilbake til leiren, laksemiddag og kon-

© JEPPESEN/COLLINS

GRØNLAND

■ Verdens største øy der 80 % er dekket av is. Grønland er verdens nordligste landområde. 57 000 innbyggere. Hovedstad Nuuk. Kun 15 mil med vei på hele øya. Språk: Grønlandsk og dansk.

Utgangspunkt for ekspedisjonen:
Angmagssalik-området Øst-Grønland.

Klima: Varmest juli og august, 0–15 grader.

Vi fløy med: SAS til Island og Air Greenland til Kulusuk.
Ca. 7000 kr tur retur.

Startsted for turen: Angmagssalik. Robert Peroni har overnattingsmuligheter med mat, hyggelig ekspedisjonsmiljø og logistikkassistanse.

UFORGLEMMELIG:
På vei ut Qingertivaq fjorden etter en uke med klatring i dette fjordsystemet på søken etter andre fjell.

Forts. fra foregående side

jakk med en bit av innlandsisen, er vi enige om at Grønland uten tvil innfrir forventningene.

Det er nok av uberørt natur å forsyne seg av og vi ønsker et nytt område å utforske. Valget er lett. Innerst i Tasilaq-fjorden og fire timers vandring derfra ligger Tasilaq-hytta, som er bygget av den norske eventyreren Odd Eliassen. Den ligger som et ørnerede omkranset av 2000 meters topper og hengebreer. Etter å ha padlet 3 mil inn fjorden, er det tøft å kaste rundt 30 kg på ryggen og tusle oppover.

Målet dagen etter er å komme fram til innsteget av Rytterknægten, en over 2000 meter høy koloss med en over tre kilometer lang og eksponert rygg. For å komme dit må vi krysse en fem kilometers labyrint av en oppsprukket bre. God sikt er helt nødvendig.

Dagen etter starter vi i strålende sol og skyfri himmel. Etter to timers vandring på breen får vi endelig se målet, Rytterknægten. Synet av den neste brekryssingen gjør oss nervøse. Overfarten er plastret med rått snø og usikre snøbroer, og et inferno av mørke skyer er på vei inn mot klatremålet vårt. Vi snur. To timer senere er det fullt uvær. Vi blir på hytta i tre dager mens uværet raser. Den tredje dagen gir vi opp og padler videre.

Isfjellkirkegården

Etter et besøk i landsbyen Sermiligaq tar vi en sørlig kurs nærmere åpent hav. Vi ønsker å utforske et nytt område med klatrepotensial. Det skal vise seg nesten å bli skjebnesvangert.

Ukjent for oss har det kommet inn

BESTIGNING:

Lars Halvorsen under førstebestigning av Larstind, rute "Dos Larsos", i Iksaulaq-fjorden.

rester av en gammel storm. Da vi endelig skjønner det, er det for sent. Et sekund er det stille, i neste syder det rundt oss. Vi må bare padle på. Det er ikke mulig å gå i land. Enorme isfjell, bratte klipper og brenninger er det eneste vi ser. Svære dønninger glir inn under kajakkene for med et brøl å bli knust mot klippene i en malstrøm av skum og vann.

Alt vi kan gjøre er å padle innbitt, samtidig som vi vet at en velt her vil få fatal utgang. Kampen varer i flere timer og suger kreftene ut av oss.

Vi er på desperat jakt etter nødhavn. Etter flere forsøk på å komme oss i land åpner det seg plutselig en kanal inn bak en øy. Det er nesten som å skru av en bryter. Inn i kanalen er det helt rolig og innerst venter en sandstrand på oss. Opp med kajakkene og teltet, og turlivet er med ett som det skal være. Problemfritt og bekymringsløst.

Vi fortsetter vårt fantastiske eventyr med kajakk, klatreutstyr og fiskestang. Etter flere gode naturopplevelser og bestigninger av ube-stegede fjell nærmer det seg hjemreise etter en måned på tur.

Vi har vært på farten lenge, slåss med mygg, levd av naturen og padlet eller klatret i snitt over 10 timer hver dag. Hver dag har vært en uforglemmelig opplevelse. Da Lars drar fram satellittelefonen og avtaler båttransport, samtidig som han bestiller øl, chips og sjokolade, er det ingen tvil lenger. Turen er over!

www.utlevelser.no/turer

SNARBITT:

Lars Helgaker med resultatet av 20 min. fiske i Qingertivaq-fjorden (Laksefjorden). Fjorden levde definitivt opp til sitt navn.

MAJESTETISKE ISFJELL:

På vei inn i isfjellkirkegården i Sermiligaq-fjorden mot farlig farvann.